Comhairle Cathrach & Contae Phort Láirge
Waterford City & County Council

ACHT NA DTEANGACHA OIFIGIÚLA 2003
SCÉIM TEANGA
2015 - 2018

Clár

Caibidil 1: Réamhrá agus Cúlra 3
1.1 Réamhrá 3
1.2 Ullmhú agus Ábhar na Scéime 3
1.3 Dáta Tosaithe na Scéime 3

Caibidil 2: Léargas Ginearálta ar Chomhairle Cathrach & Contae Phort Láirge 4
2.1 Misean agus Aidhmeanna 4
2.2 Príomhfheidhmeanna 4
2.3 Príomhsheirbhísí 4
2.4 Custaiméirí agus Cliaint 4

Caibidil 3: Sonraí Seirbhísí ar fáil i mBéarla amháin nó go dátheangach 6

Caibidil 4: Ag Feabhsú Soláthar Seirbhísí i nGaeilge 8

Caibidil 5: Ag Feabhsú Soláthar Seirbhísí i nGaeilge sa Ghaeltacht 14

Caibidil 6: Ag Feabhsú Inniúlacht sa Ghaeilge 15

6.1 Earcaíocht 15
6.2 Oiliúint agus Forbairt 15
6.3 Poist Shainithe Ghaeilge 16

Caibidil 7: Monatóireacht agus Athbhreithniú 17

Caibidil 8: Poibliú na Scéime Comhaontaithe 18

Caibidil 1: Réamhrá agus Cúlra

1.1 Réamhrá

Forálann Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 d'ullmhú scéim teanga ag comhlachtaí poiblí ag tabhairt mionsonraí faoi na seirbhísí a sholathróidh siad:

1. trí mheán na Gaeilge,
2. trí mheán an Bhéarla, agus
3. trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla

agus na bearta a ghlacfar lena chinntiú go ndéanfar aon seirbhís nach bhfuil an comhlacht ag soláthar trí mheán na Gaeilge a sholáthar laistigh de fhráma ama comhaontaithe.

De réir alt 14(3) den Acht, fanann scéimeanna teanga i bhfeidhm ar feadh tréimhse 3 bliana nó go dtí go mbeidh scéim nua daingnithe, cibé acu is déanaí, ag an Aire Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta.

1.2 Ullmhú agus Ábhar na Scéime

Tá aird mar is cuí tugtha ar na Treoirlínte a d'eisigh an Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta agus an scéim seo á hullmhú. Ina theannta sin, tugadh faoi phróiseas cuimsitheach comhairliúcháin leis na páirtithe leasmhara uile.

Tá **Comhairle Cathrach & Contae Phort Láirge** á threorú ag an bprionsabal gur cheart go mbeadh soláthar seirbhísí Gaeilge bunaithe ar:

- an leibhéal bunúsach éilimh ar sheirbhísí ar leith i nGaeilge,
- an tábhacht a bhaineann le cur chuige réamhghníomhach i soláthar seirbhísí dá leithéid, agus
- acmhainní, lena n-áirítear acmhainní daonna agus airgeadais, agus cumas an chomhlachta an cumas riachtanach teanga a fhorbairt nó a rochtain.

Comhlánaíonn an scéim seo prionsabail a bhaineann le Seirbhís ar Ardchaighdeán do Chustaiméirí agus ár gCairt Chustaiméirí. Tá sí curtha le chéile leis an aidhm go gcomhlíonfaí gach oibleagáid ábhartha faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla atá ar **Chomhairle Cathrach & Contae Phort Láirge** ar bhonn céimnithe, tríd an scéim seo agus trí scéimeanna amach anseo.

Tuigtear agus aithnítear an t-am agus an iarracht a chuireann gach duine a bhfuil baint acu leis an bpróiseas seo isteach ann.

1.3 Dáta Tosaithe na Scéime

Tá an Scéim daingnithe ar an **02 Meitheamh 2015** ag an Aire Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta. Tosaíonn sí le héifeacht ón dáta seo agus beidh sí i bhfeidhm ar feadh tréimhse 3 bliana nó go dtí go mbeidh scéim eile daingnithe, cibé acu is déanaí.

Caibidil 2: Léargas Ginearálta ar Chomhairle Cathrach & Contae Phort Láirge

2.1 Misean agus Aidhmeanna

Tá sé mar mhisean ag Comhairle Cathrach & Contae Phort Láirge a chinntiú go mbeidh Port Láirge ar an áit ab' fhearr agus ab' fhéidir dá saoránaigh go léir agus d'aon duine gur mhian leo cónaí ann, cuairt a thabhairt ar, obair ann nó infheistíocht a dhéanamh i bPort Láirge. Lorgóimid gach seirbhís d'ár gcuid a chur ar fáil le hionracas, le hoscailteacht agus le meas. Aithnímid go bhfuil ár gcuid seirbhísí curtha ar fáil ar mhaithe leis an bpobal, agus tríd an phobal céanna. Dá bharr san, tá meas ar dhaoine mar dhaoine aonaracha agus mar phobail ag croílár na heagraíochta. In ainneoin an brú atá ar acmhainní, lorgóimid fiúntas agus inbhuanaitheacht fhadtéarmach inár gcuid seirbhísí ar fad.

2.2 Príomhfheidhmeanna

Forbairt Eacnamaíoch; Seirbhísí Chomhshaoil (Tránna, Spásanna Poiblí, Smacht ar Mhadraí & ar Chapaill san áireamh); Soláthar agus Cothbháil Tithíocht an Údaráis Áitiúil; Bóithre & Iompar; Seirbhísí Uisce (faoi Chomhaontú Seirbhíse Poiblí le hUisce Éireann); Pleanáil; Dóiteáin & Seirbhísí Éigeandála; Forbairt Turasóireachta & Féilte; Seirbhísí Leabharlainne; Na hEalaíona & Seirbhísí Chultúrtha (Cartlanna, An Ghaeilge, Caomhantas agus Oidhreacht san áireamh); Forbairt Pobail; Mótarcháin & Airgeadas (Rátaí); Seirbhísí Chorporáideacha (Cruinnithe agus Riaracháin na Comhairle).

2.3 Príomhsheirbhísí

Tá ocht príorachtaí straitéiseacha ag Comhairle Cathrach & Contae Phort Láirge, mar a leanas:

Eacnamaíoch - Plean Eacnamaíoch atá éifeachtach a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.

Turasóireacht - Port Láirge a fhorbairt mar cheann scríbe do chuairteanna níos faide, trí chlár comhtháite brandála agus cumarsáide a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.

Lárionaid Uirbeacha Príomha - díriú isteach ar athnuachan agus ar fheabhsúcháin i gCathair Phort Láirge, i nDún Garbhán agus sa Trá Mhór agus na trí phríomh lárionaid uirbeacha seo a nascadh trí Fhéarbhealach.

Comhshaol - rochtain d'ardchaighdeán ar ár n-oidhreacht nádúrtha agus forbairt áiseanna go ginearálta a chinntiú.

Oidhreacht & Cultúr - oidhreacht nádúrtha agus acmhainní chultúrtha Phort Láirge a fheabhsú agus a chur chun cinn, an Ghaeltacht san áireamh.

Daoine & Pobail - Plean Pobail éifeachtach a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, le comhpháirteachas méadaithe ag gach leibhéal.

Ár Seirbhísí - a bheith uaillmhianach maidir le seirbhísí éifeachtúil, éifeachtach agus cothrom a sholáthar, trí phleananna seirbhíse bliantúla atá uaillmhianach a ullmhú agus a chur i bhfeidhm, le monatóireacht agus tuairisciú cuí.

Cumarsáid - Straitéis Chumarsáide a fhorbairt, ag aithint na n-eochair-pháirtithe leasmhara agus na huirlisí.

2.4 Custaiméirí agus Cliaint

Is mian linn labhairt d'aon ghuth do Phort Láirge agus dá phobal ar fad agus a bheith aontaithe inár ngníomhaíochtaí, soláthar seirbhíse agus ceannaireacht ar an gCathair agus ar an gContae:

- Baill den bpobal, custaiméirí agus grúpaí pobal ar fud Chathair & Chontae Phort Láirge, Gaeltacht na Rinne & An tSean Phobail san áireamh
- Iarratasóirí do sheirbhísí éagsúla faoi scéimeanna éagsúla
- Ranna & Gníomhaireachtaí Stát agus seirbhísí eile phoiblí
- Pobal Gnó

- Údaráis áitiúla agus réigiúnacha eile
- Struchtúirí Bhord Forbartha an Chontae agus coistí PPN
- Comhpháirtithe shóisialta, leasanna earnála agus Gníomhaireachtaí Forbartha Áitiúla
- Na Meáin Áitiúla agus Náisiúnta

Caibidil 3: Sonraí Seirbhísí ar fáil i mBéarla amháin nó go dátheangach

Ní mór sonraí a thabhairt de na seirbhísí atá ar fáil faoi láthair i mBéarla amháin nó go dátheangach i nGaeilge agus i mBéarla, **ag cur seirbhísí sa Ghaeltacht san áireamh**.

Soláthar Seirbhísí Ar Fáil Faoi Láthair		
Seirbhísí (Ginearálta)	**Seirbhísí i mBéarla amháin**	**Go dátheangach, i nGaeilge agus i mBéarla**
Oifig na Gaeilge		Gach seirbhís i nGaeilge amháin nó dátheangach
Foirmeacha Iarratais	Líon teoranta	An chuid is mó acu ar fáil go dátheangach
Bróisiúirí & Bileoga Eolais	Béarla amháin	Céatadán beag Gaeilge ar chuid acu
Príomh dhoiciméidí polasaithe	Tuarascáil Bhliantúil Pleananna Forbartha an Chontae & na Cathrach Plean Oidhreacha na Cathrach Pleananna Bithéagsúlachta an Chontae & na Cathrach	Plean Corporáideach Plean Ealaíon Cairt Chustaiméara Buiséad & Cuntais Bhliantúla Plean Forbartha na Leabharlainne Plean Oidhreachta an Chontae
Comhfhreagras (litreacha agus r-phoist		Nuair a fhaightear comhfhreagras i nGaeilge, freagraítear i nGaeilge í
Ráitis Nuachta	I mBéarla de gnáth	Eisítear gach preas ráiteas ó Oifig na Gaeilge go dátheangach
Suíomh Gréasáin	Béarla amháin	Roinnt beag Gaeilge sa chuid den suíomh a bhaineann le hOifig na Gaeilge
Córais Teicneolaíocht Eolais	I mBéarla de gnáth	Eisíonn Agresso seiceanna agus admhálacha dátheangacha. Tá córais ar nós Agresso, IReg agus IPlan in ann deileáil leis an nGaeilge sa mhéid is go bhfuil siad in ann deileáil le hainmneacha agus sloinnte Gaeilge
An Deasc Cúram Custaiméirí	Cathair Phort Láirge - foireann le Béarla amháin	Dún Garbhán - ball amháin foirne le Gaeilge
Seirbhísí Leabharlainne	Lárleabharlann agus na brainsí seo a leanas: Brown's Road, Port Lách, Trá Mhór, An Dún Mór, Tulach an	Na Leabharlainn Bhrainse seo a leanas: Lios Mór, Dún Garbhán agus Ard Caoin

	Iarrainn, Ceapach Choinn agus Coill Mhic Thomáisín.	
Seirbhís Ealaíon		Tá Gaeilge ag duine amháin den mbeirt Oifigeach Ealaíon
An Chartlann		Is féidir leis an gCartlannaí seirbhís dátheangach a chur ar fáil.
Músaem na Seod/Pálás an Easpaig		Ball amháin foirne le Gaeilge
Oifig Chomhshaoil, Dún Garbhán		Beirt le Gaeilge ag obair sa Rannóg seo.
Cuntais Infhála		Ball amháin foirne le Gaeilge ag obair sa Rannóg seo.
Tithíocht		Ball amháin foirne le Gaeilge san oifig i nDún Garbhán agus ball amháin foirne le Gaeilge san oifig sa Chathair.
Oifig Mótarchánach, Dún Garbhán		Ball amháin foirne le Gaeilge
Bóithre		Innealtóir amháin le Gaeilge i ngach ceann des na hoifigí seo a leanas: Oifig Cheantair an Chomaraigh, Dún Garbhán agus Cathair Phort Láirge
Seirbhísí Uisce		Ball amháin foirne le Gaeilge i gCathair Phort Láirge agus beirt le Gaeilge i nDún Garbhán

Seirbhísí ar fáil sa Ghaeltacht	**Seirbhísí i mBéarla amháin**	**Go dátheangach, i nGaeilge agus i mBéarla**
Níl aon oifig de chuid Chomhairle Cathrach & Contae Phort Láirge lonnaithe i nGaeltacht na nDéise		Déantar gach iarracht freastal ar chainteoirí Ghaeilge trí oifigí na Comhairle i nDún Garbhán, ag braith ar infhaighteacht bhaill fhoirne le Gaeilge ag aon am.
Ag obair le grúpa forbartha pobail áitiúil, Comhlucht Forbartha na nDéise		Seirbhísí iomlán Ghaeilge curtha ar fáil ag Oifigeach Gaeilge na Comhairle, a suíonn ar Bhord Chomhlucht Forbartha na nDéise.

Caibidil 4: Ag Feabhsú Soláthar Seirbhísí i nGaeilge

Is riachtanais éigeantacha faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 iad na forálacha i gcló liath atá le feiceáil sa tábla thíos.

Modh Cumarsáide leis an bPobal		Gealltanas	
Fógraí réamhthaifeadta ó Bhéal		Beidh na fógraí réamhthaifeadta seo a leanas i nGaeilge nó go dátheangach: (a) Cuirfear fógraí taifeadta ó bhéal ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach ar an nguthán nuair atá ár n-oifigí dúnta; (b) Cuirfear fógraí taifeadta ó bhéal a chraoltar ar chóras fógartha poiblí ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach; (c) Cuirfear fógraí ó bhéal a chruthaítear agus a chraoltar trí chóras ríomhtheachtaireachta nó trí chóras ríomhfhreagartha gutháin ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach. Tabhair faoi deara gur fógairtí 'taifeadta' seachas fógairtí 'beo' a bhaineann le hábhar anseo. Sa chás go bhfuil Ordú Logainmneacha i bhfeidhm, úsáidfear an leagan Gaeilge den Logainm atá sonraithe san Ordú sin i bhfógraí taifeadta ó bhéal a dhéanann comhlacht poiblí nó a dhéantar ar a shon.	Éigeantach
Cumarsáid i Scríbhinn	**Litreacha agus Post Leictreonach**	Tabharfar freagra ar an gcumarsáid scríofa uile sa teanga oifigiúil ina bhfuarthas í.	Éigeantach
	Stáiseanóireacht	Ceannteidil ar stáiseanóireacht áirithe ar a n-áirítear nóta-pháipéar, duillíní dea-mhéine, leatháin chlúdaigh facs, clúdaigh comhad agus fillteáin eile, lipéid agus clúdaigh litreach a chur ar fáil i nGaeilge nó go dátheangach.	Éigeantach
Comharthaí	**Comharthaí**	Ní mór an chomharthaíocht uilig a chuireann Comhairle Cathrach & Contae	Éigeantach

		Phort Láirge in airde nó a chuirtear in airde thar a cheann a bheith i nGaeilge nó dátheangach, faoi réir na rialachán (I.R. Uimh 391/2008).	
Foilseacháin	**Foilseacháin**	Foilseofar cáipéisí ina leagtar amach tograí polasaí poiblí, cuntais iniúchta nó ráitis airgeadais, tuarascálacha bliantúla agus ráitis straitéise i nGaeilge agus i mBéarla ag an am céanna.	Éigeantach
	Ciorcláin / Cora Poist	I gcás ina ndéanfaidh comhlacht poiblí cumarsáid i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach leis an bpobal i gcoitinne nó le haicme den phobal i gcoitinne chun faisnéis a thabhairt don phobal nó don aicme, cinnteoidh an comhlacht gur i nGaeilge, nó i mBéarla agus i nGaeilge, a bheidh an chumarsáid	Éigeantach
An Ghaeltacht	**Logainmneacha Gaeltachta**	Bainfear úsáid as Logainmneacha Oifigiúla na gCeantar Gaeltachta i ngnó oifigiúla, dé réir na reachtaíochta.	Éigeantach

Seo a leanas liosta gníomhartha molta ag **Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge** faoi gach seirbhís.

Modh Cumarsáide leis an bPobal		**Gealltanas**	**Amlíne Laistigh de Bl.1/Bl.2/Bl .3**
Cumarsáid ó Bhéal	**Fáiltiú**	Beidh eolas ag foireann na Deisce Cúram Custaiméirí ar na bunbheannuithe i nGaeilge agus beannófar roimh chustaiméirí go dátheangach. Cinnteoimid go mbeidh inniúlacht sa Ghaeilge ag ball amháin foirne ar a laghad ag na Deasca Cúram Custaiméirí i nDún Garbhán agus i gCathair Phort Láirge agus iad in ann déileáil go héifeachtach leis an bpobal i nGaeilge. Cuirfear oiliúint ar fáil don bhfoireann ar fad ag na Deasca Cúram Custaiméirí ar chonas deileáil go héifeachtach le baill den bpobal gur mian leo a ngnó a dhéanamh trí mheán na Gaeilge. Ní bheidh moill mhíchuí mar thoradh ar sheirbhísí i nGaeilge a bheith á lorg ag an	Bl. 1

		bhfáiltiú. Cuirfear socruithe in áit chun baill den bpobal a chur i dteagmháil go tapaidh leis an oifigeach/na hoifigigh c(h)uí atá freagrach as an tseirbhís a éileofar a chur ar fáil i nGaeilge.	
	Seirbhís Duine le Duine/Chuntair	I rannóga le cuntar poiblí, fógrófar ainmneacha na mball foirne le Gaeilge agus atá in ann cumarsáid i nGaeilge leis an bpobal go soiléir ag an gcuntar poiblí. Cuirfear liosta chun dáta de bhaill foirne atá in ann seirbhís a chur ar fáil i nGaeilge ar fáil ar ár suíomh gréasáin agus ag na Deasca Cúram Custaiméirí.	Bl. 1
	Lasc-chlár	Tabharfaidh foireann na Deasca Cúram Custaiméirí ainm an chomhlachta phoiblí i nGaeilge agus i mBéarla. Cuirfear oiliúint ar fáil d'fhoireann na Deasca Cúram Custaiméirí ar chonas deileáil le custaiméirí gur mian leo a ngnó a dhéanamh trí Ghaeilge, agus beidh siad in ann an glaoch a aistriú chuig ball eile foirne atá in ann Gaeilge a labhairt sna rannóga éagsúla mar is cuí. Cuirfear liosta iomlán de bhaill foirne atá in ann seirbhís a chur ar fáil i nGaeilge ar fáil don bhfoireann ag na Deasca Cúram Custaiméirí. Déanfar treoirlínte caighdéanacha a chur le chéile ar chonas deileáil le custaiméirí gur mian leo a ngnó a dhéanamh trí Ghaeilge agus déanfar na treoirlínte seo a scaipeadh ar na rannóga éagsúla.	Bl. 1
	Cumarsáid ghutháin leis an bpobal	Beidh áis chun fógraí réamhthaifeadta ó bhéal i nGaeilge agus i mBéarla mar chuid de chóras nua gutháin na Comhairle, agus tabharfar an rogha teanga don gcustaiméir ag tús an phróiséas. Beidh teachtaireachtaí guthphoist dátheangacha ag baill den bhfoireann atá sásta seirbhís as Gaeilge a thabhairt. Cuirfear treoirlínte ar fáil don bhfoireann ar chonas deileáil le glaochanna gutháin as Gaeilge ón bpobal.	Bl. 1
	Fógraí réamhthaifeadta ó	Beidh beannuithe pearsanta réamhthaifeadta gutháin na mball foirne le	Bl. 1

	Bhéal	Gaeilge sna rannóga éagsúla i bhfoirm dhátheangach.	
	Eile	Beidh cuirí a eiseoidh an Chomhairle dátheangach, maraon le gairthe cruinnithe na gComhairleoirí.	Bl. 1
	Bileoga Eolais/Bróisiúir	Cuirfear leagan Gaeilge nó dátheangach de bhileoga/bhróisiúirí áirithe ar fáil, mar shampla bróisiúirí a bhaineann leis an nGaeltacht/leis an nGaeilge. Beidh meánmhéid de 20% téacs Gaeilge in aon bhileog/bhróisiúr nua a chuireann Comhairle Cathrach & Contae Phort Láirge ar fáil, agus socrófar an fíor-chéatadán cás ar chás.	Bl. 1, 2, 3
	Foirmeacha Iarratais	Beidh leagan dátheangach nó Gaeilge ar fáil de na foirmeacha iarratais is mó a úsáidtear i ngach rannóg. Beidh an leagan Gaeilge d'fhoirmeacha iarratais ar fáil sna hasraonta céanna leis an leagan Béarla.	Bl. 1
	Eile	Tá sonraí des na Comhairleoirí atá sásta gnó a dhéanamh leis an bpobal trí Ghaeilge foilsithe ar shuíomh gréasáin na Comhairle - (http://www.waterfordcouncil.ie/en/Council/Your,Councillors/Tramore,-,Waterford,City,West/)	Bl. 1
Na Meáin	**Preaseisiúintí**	Eiseofar 10% de phreasráitis go dátheangach agus é mar aidhm go n-eiseofar an t-ábhar seo go comhuaineach. Eiseofar gach preasráiteas a bhaineann le cúrsaí Gaeltachta nó Gaeilge i nGaeilge nó go dátheangach ag an am céanna.	Bl. 1, 2, 3
	Urlabhraithe na Meán	Cuirfimid ball foirne ar fáil agus/nó oiliúint ar bhall foirne, chun plé leis na meáin Ghaeilge. Beidh urlabhraí/urlabhraithe Gaeilge ar fáil i gcomhair agallaimh leis na meáin Ghaeilge.	Bl. 1, 2, 3
	Óráidí	Déanfar Comhairleoirí a spreagadh chun méid áirithe Ghaeilge a úsáid ag ócáidí phoiblí (mar is cuí de réir chumais), agus cuirfear tacaíocht ar fáil dóibh chun é seo a dhéanamh. Úsáidfidh an Príomhfheidhmeannach roinnt Ghaeilge ag ócáidí phoiblí, agus cuirfear tacaíocht ar fáil dó chun é seo a dhéanamh.	Bl. 1, 2, 3

Teicneolaíocht Faisnéise	**Ríomhphoist**	Foilseoimid seoladh ríomhphoist ar leith i gcomhair cheisteanna i nGaeilge ar láithreán gréasáin na Comhairle. Beidh gnáth-theachtaireachtaí ríomhphoist, séanadh mar shampla, dátheangach. Táthar ag súil teimpléad comónta do shínithe r-phoist a fhorbairt don bhfoireann ar fad. Beidh leaganacha dátheangacha de theidil phost agus rannóga mar chuid den teimpléad seo.	Bl. 1
	Suíomhanna Gréasáin	Beidh an t-ábhar seasta ar an leathanach baile agus ar na príomhleathanaigh shonraithe ar shuíomh gréasáin Chomhairle Cathrach & Contae Phort Láirge i nGaeilge. Beidh nascleanúint ó leathanach ar an leagan Béarla den suíomh gréasáin chuig an leathanach ábhartha ar an leagan Gaeilge. Soláthrófar agus forfheidhmeofar córas a chinnteoidh go mbeidh an leagan Gaeilge den ábhar ar an suíomh gréasáin ar aon dul leis an leagan Béarla. Forbrófar leathanach Gaeilge ar an inlíon agus cuimseoidh sé treoir bhunúsach maidir le soláthar seirbhísí Gaeilge agus infhaighteacht acmhainní teanga Gaeilge.	Bl. 2 Bl. 1
	Córais Ríomhaireachta	Beidh córas ríomhaireachta nua ar bith a shuiteálfar ábalta déileáil leis an nGaeilge agus beidh an riachtanas seo mar chuid den doiciméad tairisceana. Leanfaidh an comhlacht poiblí ag baint úsáid ghníomhach as teicneolaíocht chun feabhas a chur ar sholáthar seirbhísí dátheangacha. Méadófar an chuid den inlíon a bhaineann leis an nGaeilge mar thaca agus mar acmhainn don fhoireann.	Bl. 1, 2, 3
	Seirbhísí Idirghníomhacha	Beidh seirbhísí ar bith ar-líne agus idirghníomhacha a fhorbraíonn an comhlacht poiblí féin ar fáil go dátheangach.	Bl. 1, 2, 3
	Eile	Beidh céatadán de phoist mheáin shóisialta i nGaeilge gach seachtain. Beidh aon phost meáin shóisialta a bhaineann leis an nGaeltacht/nGaeilge curtha suas i mBéarla agus i nGaeilge ag an am céanna.	Bl. 1

		Beidh an Ghaeilge mar chuid d'Fhéilte agus d'imeachtaí mhóra a eagraíonn an Chomhairle, trí chomharthaíocht agus ábhar bholscaireachta agus trí imeachtaí agus gníomhaíochtaí Gaeilge/ dátheangacha a bheith ar chláir na bhFéilte.	
An Ghaeltacht	**Cruinnithe**	Nuair a theastaíonn, tionólfar cruinnithe sa Ghaeltacht i nGaeilge, le haistriúchán comhuaineach i mBéarla, mar is cuí. Cuirfear fáilte roimh inchur i nGaeilge agus i mBéarla ag cruinnithe poiblí a eagraíonn an comhlacht poiblí nó a eagraítear thar a cheann.	Bl. 1
	Eile	Beidh comhfhreagras a bhaineann le pobal na Gaeltachta i nGaeilge amháin nó dátheangach. Beidh sé mar chleachtas ag an bhfoireann aon chomhfhreagras a thionscnaítear le heagraíochtaí Gaeltachta ar nós scoileanna, grúpaí pobail áitiúla srl, a thionscain i nGaeilge. Cuirfear an Clár Sábháilteachta Dóiteáin do Bhunscoileanna, a sholáthraíonn an Rannóg Seirbhísí Dóiteáin, ar fáil i nGaeilge/go dátheangach do Ghaelscoileanna agus do scoileanna Gaeltachta. Déanfar cláir oideachais de chuid an Rannóg Chomhshaoil a sholáthar trí Ghaeilge/go dátheangach do Ghaelscoileanna agus do scoileanna Gaeltachta.	Bl. 1

Caibidil 5: Ag Feabhsú Soláthar Seirbhísí i nGaeilge sa Ghaeltacht

Ag feabhsú soláthar seirbhísí i gceantair Ghaeltachta agus ag cinntiú go ndéanfar teanga oibre den Ghaeilge in oifigí suite sa Ghaeltacht faoi dháta áirithe.

Gealltanais sa Ghaeltacht

Cur síos ar na seirbhísí sa Ghaeltacht	Gealltanas	Amlíne Laistigh de Bl.1/Bl.2/Bl.3
Ginearálta	Aithníonn Comhairle Cathrach & Contae Phort Láirge an tábhacht agus an luach a bhaineann le pobal na Gaeltachta i gCo. Phort Láirge agus déanfar gach iarracht tacaíocht agus cosaint a thabhairt d'oidhreacht chultúrtha agus teangeolaíochta ar leith na Gaeltachta i ngach gníomhaíocht de chuid na Comhairle.	Bl. 1, 2, 3
Cruinnithe Poiblí	Tionólfar cruinnithe sa Ghaeltacht i nGaeilge, le haistriúchán comhuaineach i mBéarla, mar is cuí.	Bl. 1, 2, 3
Teagmháil le scoileanna agus eagraíochtaí poiblí eile	Déanfar aon chomhfhreagras a thionscnaítear le heagraíochtaí Gaeltachta ar nós scoileanna, grúpaí pobail áitiúla srl, a thionscain i nGaeilge agus leanfar ar aghaidh i rogha teanga na heagraíochta atá i gceist.	Bl. 1, 2, 3
Forbairt Pobail	Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag obair go dlúth le heagraíochtaí pobal na Gaeltachta ar mhaithe leis an bpobal i gcoitinne, go háirithe trí thacaíocht a thabhairt do ról Oifigigh Ghaeilge na Comhairle ar bhord Chomhlucht Forbartha na nDéise.	Bl. 1, 2, 3
Cothabháil Bóithre	Comharthaíocht le bheith i nGaeilge amháin/dátheangach	Bl. 1, 2, 3
Seirbhísí Uisce	Comharthaíocht le bheith i nGaeilge amháin/dátheangach	Bl. 1, 2, 3
Pleanáil	Déanfar iarratais phleanála a phróiseáil i nGaeilge nuair a iarrtar san.	Bl. 1, 2, 3
Seirbhís Chustaiméara	Ach iad a bheith ar fáil, deileálfaidh baill fhoirne na Comhairle a bhfuil Gaeilge acu le custaiméirí Gaeltachta i nGaeilge, mar a éilítear é.	Bl. 1, 2, 3

Caibidil 6: Ag Feabhsú Inniúlacht sa Ghaeilge

6.1 Earcaíocht

Is é earcú foirne le scileanna cumasacha Gaeilge i ngach réimse d'obair Chomhairle Cathrach & Contae Phort Láirge an príomhbhealach a bheidh ann chun barr feabhais a chur ar infhaighteacht seirbhísí i nGaeilge. Beidh aird ag ár bpolasaí earcaíochta, atá faoi réir an chreata de nósanna imeachta comhaontaithe náisiúnta d'earcaíocht, ar an ngá chun inniúlacht Gaeilge a fheabhsú ar bhonn céimnithe.

Cuirfear pacáiste ionduchtúcháin ina mbeidh cóip dár scéim chomhaontaithe, ar fáil do gach ball foirne chun a chinntiú go mbeidh siad ar an eolas faoinár ngealltanais faoin reachtaíocht.

6.2 Oiliúint agus Forbairt

Tá Comhairle Cathrach & Contae Phort Láirge tiomanta deiseanna a chur ar fáil don fhoireann chun freastal ar chúrsaí oiliúna Gaeilge atá creidiúnaithe go cuí, de réir ár n-acmhainní. Cuirfear an fhoireann iomlán ar an eolas faoi áiseanna/dheiseanna chun a n-inniúlacht sa Ghaeilge a fheabhsú.

		Gealltanas	**Amlíne Laistigh de Bl.1/Bl.2/Bl.3**
Feabhsú ar chumas Gaeilge	**Earcaíocht**	Cuirfear pacáiste ionduchtúcháin ar fáil do bhaill nua foirne ina mbeidh cóip dár scéim chomhaontaithe	Bl. 1, 2, 3
	Oiliúint	Cuirfear deiseanna ar fáil chun cumas Gaeilge na foirne a fheabhsú. Déanfar socruithe cuí chun oiliúint sa Ghaeilge agus teastas tástála inniúlachta a chur ar fáil don fhoireann chun: - tacú leis an bhfoireann chun a líofacht sa Ghaeilge a choimeád agus a fhorbairt, - feabhas a chur ar chumas na foirne a n-oibleagáidí Ghaeilge i gcur i gcrích a ndualgas a chomhlíonadh, agus - córas tástála inniúlachta creidiúnaithe a chur ar fáil don fhoireann.	Bl. 1, 2, 3
	Rannpháirtíocht i ngníomhaíochtaí chun an teanga a chur chun cinn/ Acmhainní a chur	Cuirfear an fhoireann ar an eolas faoi acmhainní teanga ar nós: www.tearma.ie, www.focloir.ie, www.teanglann.ie, www.abair.ie,	Bl. 1, 2, 3

	ar fáil	chomh maith le WinGléacht, an leagan leictreonach d'fhoclóir Gaeilge-Béarla Uí Dhónaill. Cinnteoidh ár leabharlann inmheánach go mbeidh leabhair agus ábhair eile i nGaeilge ar fáil mar acmhainn don fhoireann chun a gcumas Gaeilge a fheabhsú. Éascófar rochtain ar eolas maidir le hacmhainní teanga tríd an inlíon agus áiseanna eile.	
	Eile	Beidh comhlíontacht lenár Scéim Teanga agus bearta reachtaíochta maidir leis an Gaeilge mar Thasc i gcomhair Athbhreithnithe i bPlean Forbartha Pearsanta gach ball foirne faoin gCóras Nua CBFF.	Bl. 2

6.3 Poist Shainithe Ghaeilge

Tá na poist liostáilte thíos sainithe mar phoist a mbaineann riachtanas inniúlachta Gaeilge leo. Tá sé i gceist go mbeidh caighdeáin shonraithe chreidiúnaithe sa Ghaeilge bainte amach ag sealbhóirí na bpost seo i gcomhréir le cúraim an phoist. Nuair a bhí na poist seo á sainiú, tugadh aird ar leith ar phoist atá lonnaithe i gceantair Ghaeltachta agus ar phoist atá lonnaithe i gceantair lasmuigh den Ghaeltacht ach ar phobail Ghaeltachta agus/nó Ghaeilge mórán dá mbonn custaiméirí.

Teideal an Phoist	Láthair	An pobal Gaeltachta/Gaeilge ar a bhfuiltear ag freastal	Comharthú den chaighdeán Gaeilge a theastaíonn (roghnaigh ceann: tosaitheoirí, meánleibhéal nó ardleibhéal)
Oifigeach Forbartha Gaeilge	Oifigí Dhún Garbhán & Oifigí Chathair Phort Láirge	Gaeltacht na nDéise – An Rinn & An Sean Phobal	Ardleibhéal
Oifigeach Cléireachais, Deasc Cúram Custaiméirí	Oifigí Cathartha, Dún Garbhán	Gaeltacht na nDéise – An Rinn & An Sean Phobal	Meánleibhéal
Oifigeach Cléireachais, Deasc Cúram Custaiméirí	Halla na Cathrach, Port Láirge	Cathair Phort Láirge agus oirthear an Chontae	Meánleibhéal

Caibidil 7: Monatóireacht agus Athbhreithniú

Déanfaidh an Rannóg Seirbhísí Corporáideacha monatóireacht agus athbhreithniú ar an scéim ar bhonn rialta. Is í Máire Seosaimhín Breathnach, Oifigeach Gaeilge an teagmhálaí don scéim.

Beidh córas foirmiúil ar fáil chun monatóireacht a dhéanamh ar iarratais ar sheirbhísí i nGaeilge agus beidh cuntas air sin inár dTuarascáil Bhliantúil.

Caibidil 8: Poibliú na Scéime Comhaontaithe

Déanfar poibliú inmheánach agus seachtrach ar an scéim seo trí phreasráiteas i dtosach báire. Cuirfimid leagan dátheangach den scéim ar fáil ar ár suíomh gréasáin agus cuirfear ar fáil í do gach ball foirne agus do na gníomhaireachtaí cuí. Féadfar modhanna eile chun an scéim a phoibliú a úsáid freisin.

Ina theannta sin, tapóimid gach deis inár n-idirghníomhú laethúil le custaiméirí chun na seirbhísí a chuirimid ar fáil i nGaeilge a chur chun cinn agus a phoibliú ar na bealaí seo a leanas:

- custaiméirí a chur ar an eolas go díreach, ar bhealach réamhghníomhach, maidir leis an rogha atá acu gnó a dhéanamh linn i nGaeilge, mar shampla, trí fhógraí a chur ar taispeáint ag an bhfáiltiú a luann na seirbhísí Gaeilge atá ar fáil;

- na seirbhísí sin a liostú in áit ina mbeidh siad le feiceáil go soiléir ar ár suíomh gréasáin;

- cuirfimid in iúl ar threoirlínte, bileoga eolais agus foirmeacha iarratais ar leith go bhfuil na cáipéisí seo ar fáil i nGaeilge freisin, mura bhfuil siad ar fáil go dátheangach;

- tabharfaimid suntasacht chomhionann d'ábhair Ghaeilge agus Bhéarla.

Cuirfear cóip den scéim chomhaontaithe ar aghaidh chuig Oifig an Choimisinéara Teanga.

Is é an leagan Béarla an leagan oifigiúil den scéim seo.